

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

18 november 2014

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek,
het Consulair Wetboek, de wet van
5 mei 2014 houdende de vaststelling van de
afstamming van de meemoeder en de wet van
8 mei 2014 tot wijziging van het Burgerlijk
Wetboek met het oog op de invoering van de
gelijkheid tussen mannen en vrouwen bij de
wijze van naamsoverdracht aan het kind en
aan de geadopteerde**

AMENDEMENTEN

Nr. 3 VAN MEVROUW **VAN VAERENBERGH c.s.**

Art. 4/2 (*nieuw*)

In hoofdstuk 3, een artikel 4/2 invoegen, luidende:

“Art. 4/2. In artikel 18 van de wet van 5 mei 2014 houdende de vaststelling van de afstamming van de meemoeder, worden in het voorgestelde artikel 325/7, § 1, de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het vierde lid wordt vervangen als volgt:

Zie:

Doc 54 **0538/ (2014/2015):**

- 001: Wetsvoorstel van de dames Van Cauter en Becq en de heren Goffin en Pivin.
- 002: Toevoeging mede-indiener.
- 003: Amendementen.

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

18 novembre 2014

PROPOSITION DE LOI

**modifiant le Code civil, le Code consulaire,
la loi du 5 mai 2014 portant établissement
de la filiation de la coparente et la loi du
8 mai 2014 modifiant le Code civil en vue
d'instaurer l'égalité de l'homme et
de la femme dans le mode de transmission
du nom à l'enfant et à l'adopté**

AMENDEMENTS

N° 3 DE MME **VAN VAERENBERGH ET CONSORTS**

Art. 4/2 (*nouveau*)

**Dans le chapitre 3, insérer un article 4/2, rédigé
comme suit:**

“Art. 4/2. Dans l'article 18 de la loi du 5 mai 2014 portant l'établissement de la filiation de la coparente, les modifications suivantes sont apportées à l'article 325/7, § 1er, proposé:

1° l'alinéa 4 est remplacé par ce qui suit:

Voir:

Doc 54 **0538/ (2014/2015):**

- 001: Proposition de loi de Mmes Van Cauter et Becq et MM. Goffin et Pivin.
- 002: Ajout co-auteur.
- 003: Amendements.

0817

“De vordering van de moeder en de persoon die het kind erkend heeft, moet worden ingesteld binnen een jaar na de ontdekking van het feit dat de verwekking van het kind niet het gevolg kan zijn van de daad waarin de persoon die het kind erkend heeft overeenkomstig de wet 6 van juli 2007 betreffende de medisch begeleide voortplanting en de bestemming van de overtallige embryo’s en de gameten heeft toegestemd.”

2° in het zevende lid worden de woorden “de wet van 7 juli 2007” vervangen door de woorden “de wet van 6 juli 2007”.

VERANTWOORDING

Technische wijzigingen.

Daarnaast werd in het vierde lid verkeerdelijk verwezen naar de echtgenote in plaats van naar de persoon die het kind erkend heeft.

Nr. 4 VAN MEVROUW VAN VAERENBERGH c.s.

Hoofdstuk 1/1 (*nieuw*)

Art. 3

Een hoofdstuk 1/1 invoegen, luidend als volgt:

“Hoofdstuk 1/1: Wijzigingen van het Wetboek van Internationaal Privaatrecht”.

VERANTWOORDING

Invoeging van een nieuw hoofdstuk dat wijzigingen aan het Wetboek van Internationaal Privaatrecht bevat.

De wet van 5 mei 2014 houdende de vaststelling van de afstamming van de meemoeder heeft het Wetboek van Internationaal Privaatrecht niet gewijzigd.

Een aanpassing van het Wetboek van Internationaal Privaatrecht is evenwel noodzakelijk om de bevoegde rechter en het toepasselijk recht aan te duiden in grensoverschrijdende situaties, niet enkel in bijvoorbeeld de Belgisch-Nederlandse context maar ook in een context met landen die het meemoederschap niet kennen.

“L’action de la mère et de la personne qui a reconnu l’enfant doit être intentée dans l’année de la découverte du fait que la conception de l’enfant ne peut pas être la conséquence de l’acte auquel la personne qui a reconnu l’enfant a consenti conformément à la loi du 6 juillet 2007 relative à la procréation médicalement assistée et à la destination des embryons surnuméraires et des gamètes.”

2° dans le texte néerlandais de l’alinéa 7, les mots “de wet van 7 juli 2007” sont remplacés par les mots “de wet van 6 juli 2007”.

JUSTIFICATION

Modifications techniques.

De plus, l’alinéa 4 mentionne erronément l’épouse au lieu de la personne qui a reconnu l’enfant.

N° 4 DE MME VAN VAERENBERGH ET CONSORTS

Chapitre 1/1 (*nouveau*)

Art. 3

Insérer un chapitre 1/1, rédigé comme suit:

“Chapitre 1/1: Modifications du Code de droit international privé”.

JUSTIFICATION

Introduction d’un nouveau chapitre qui apporte des modifications au Code de droit international privé.

La loi du 5 mai 2014 portant établissement de la filiation de la coparente, n’a pas modifié le Code de droit international privé.

Or, le Code de droit international privé doit être adapté afin de désigner le juge compétent et la loi applicable dans les situations transfrontières, non seulement pour intégrer le contexte belgo-néerlandais mais aussi d’autres contextes qui mettent en jeu des pays qui ne connaissent pas le comaternité.

Nr. 5 VAN MEVROUW VAN VAERENBERGH c.s.

Art. 3/1 (*nieuw*)**In het vooroemde hoofdstuk 1/1 een artikel 3/1 invoegen, luidende:**

“Art. 3/1. In het Wetboek van internationaal privaatrecht wordt het opschrift van hoofdstuk V vervangen als volgt:

“Afstamming en adoptieve afstamming”.

VERANTWOORDING

Afdeling 1 van Hoofdstuk V zal voortaan niet enkel betrekking hebben op het vaderschap en het moederschap, maar ook op de afstammingsband ten aanzien van ouders van hetzelfde geslacht. De verwijzing naar “oorspronkelijke afstamming” of “*filiation biologique*” is dus niet meer correct. De afstamming ten aanzien van ouders van hetzelfde geslacht is immers niet gebaseerd op de biologische werkelijkheid.

Het opschrift van afdeling 1 wordt daarom gewijzigd in “Afstamming”.

Dit heeft tot gevolg dat ook het opschrift van Hoofdstuk V gewijzigd moet worden.

Nr. 6 VAN MEVROUW VAN VAERENBERGH c.s.

Art. 3/2 (*nieuw*)**In het vooroemde hoofdstuk 1/1 een artikel 3/2 invoegen, luidende:**

“Art. 3/2. In het hetzelfde Wetboek wordt het opschrift van afdeling 1 van hoofdstuk V vervangen als volgt:

“Afstamming”.

VERANTWOORDING

Zie de toelichting bij amendement nr. 5.

Nr. 7 VAN MEVROUW VAN VAERENBERGH c.s.

Art. 3/3 (*nieuw*)**In het vooroemde hoofdstuk 1/1 een artikel 3/3 invoegen, luidende:**

“Art. 3/3. In artikel 61 van het Wetboek van internationaal privaatrecht worden de volgende wijzigingen aangebracht:

N° 5 DE MME VAN VAERENBERGH ET CONSORTS

Art. 3/1 (*nouveau*)**Dans le chapitre 1/1 précité, insérer un article 3/1 rédigé comme suit:**

“Art. 3/1. Dans le Code de droit international privé, l'intitulé du chapitre V est remplacé par ce qui suit:

“Filiation et filiation adoptive”.

JUSTIFICATION

La section 1re du chapitre 5 ne concernera pas seulement la filiation paternelle et la filiation maternelle, mais aussi le lien de filiation à l'égard de parents de même sexe. La référence à la “filiation biologique” ou “oorspronkelijke afstamming” n'est donc plus correcte. La filiation à l'égard des parents de même sexe n'est en effet pas basée sur la réalité biologique.

L'intitulé de la section 1re est dès lors modifié en “Filiation”.

Cette modification a pour conséquence que l'intitulé du Chapitre V doit également être modifié.

N° 6 DE MME VAN VAERENBERGH ET CONSORTS

Art. 3/2 (*nouveau*)**Dans le chapitre 1/1 précité, insérer un article 3/2 rédigé comme suit:**

“Art. 3/2. Dans le même Code, l'intitulé de la section 1er du chapitre V est remplacé par ce qui suit:

“Filiation”.

JUSTIFICATION

Voir la justification de l'amendement n° 5.

N° 7 DE MME VAN VAERENBERGH ET CONSORTS

Art. 3/3 (*nouveau*)**Dans le chapitre 1/1 précité, il est inséré un article 3/3 rédigé comme suit:**

“Art. 3/3. Dans l'article 61 du Code de droit international privé, les modifications suivantes sont apportées:

1° in de inleidende zin, worden de woorden “vaderschap of moederschap” vervangen door de woorden “een afstammingsband”;

2° in de bepalingen onder 2° en 3° worden de woorden “het vaderschap of moederschap” telkens vervangen door de woorden “de afstamming”.

VERANTWOORDING

Dit artikel wijzigt de terminologie van artikel 61 van het Wetboek van internationaal privaatrecht dat de internationale bevoegdheid inzake afstamming regelt.

Voor de vaststelling en betwisting van het meemoederschap zullen dezelfde bevoegdheidsregels gelden als voor de vaststelling en betwisting van het vaderschap en moederschap.

Nr. 8 VAN MEVROUW VAN VAERENBERGH c.s.

Art. 3/4 (*nieuw*)

In het vooroemde hoofdstuk 1/1, een artikel 3/4 invoegen, luidende:

“Art. 3/4. In artikel 62 van hetzelfde Wetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, eerste lid, worden de woorden “het vaderschap of moederschap” vervangen door de woorden “de afstammingsband”;

2° in paragraaf 2, eerste lid, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

a) de woorden “van hetzelfde geslacht” worden opgeheven;

b) de tweede zin, die aanvangt met de woorden “In geval van” en eindigt met de woorden “nauwste banden heeft.” wordt vervangen als volgt:

“In geval van conflict tussen meerdere afstammingen die van rechtswege uit de wet voortvloeien of die voortvloeien uit meerdere erkenningen, regelt, tussen de aangewezen rechtsstelsels, het recht van de Staat waarmee het geval de nauwste banden heeft, het conflict.”;

3° in paragraaf 2 wordt het tweede lid opgeheven.”

1° dans la phrase introductory, les mots “de paternité ou de maternité” sont remplacés par les mots “d’un lien de filiation”;

2° au 2° et 3°, les mots “la paternité ou la maternité” sont chaque fois remplacés par les mots “la filiation”.

JUSTIFICATION

Cet article modifie la terminologie de l’article 61 du Code de droit international privé qui détermine les règles de compétence internationale en matière de filiation.

Les mêmes critères de compétence que ceux de l’établissement et de la contestation de la paternité et de la maternité vaudront pour la comaternité.

N° 8 DE MME VAN VAERENBERGH ET CONSORTS

Art. 3/4 (*nouveau*)

Dans le chapitre 1/1 précité, insérer un article 3/4 rédigé comme suit:

“Art. 3/4. À l’article 62 du même Code, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans le paragraphe 1er, alinéa 1er, les mots “de paternité ou de maternité” sont remplacés par les mots “du lien de filiation”;

2° dans le paragraphe 2, alinéa 1er, les modifications suivantes sont apportées:

a) les mots “du même sexe” sont abrogés;

b) la deuxième phrase commençant par les mots “En cas de” et finissant par les mots “les plus étroits.” est remplacée par la phrase suivante:

“En cas de conflit entre plusieurs filiations résultant de plein droit de la loi ou résultant de plusieurs actes de reconnaissance, le conflit est régi, parmi les droits désignés, par celui de l’État avec lequel la situation présente les liens plus étroits.”;

3° dans le paragraphe 2, l’alinéa 2 est abrogé.”

VERANTWOORDING

In artikel 62 van het Wetboek van internationaal privaatrecht dat het recht toepasselijk op de afstamming bepaalt, wordt dezelfde basisregel gebruikt als voor het vaderschap en het moederschap.

Dit betekent dat de vaststelling en de betwisting van het meemoederschap beheerst wordt door het recht van de Staat waarvan de meemoeder de nationaliteit heeft.

Paragraaf 2 regelt de mogelijke conflicten die kunnen rijzen indien de afstamming rechtsgeldig wordt vastgesteld ten aanzien van meerdere personen van hetzelfde geslacht. De essentie van het meemoederschap is nu juist dat de afstamming wordt vastgesteld ten aanzien van twee personen van hetzelfde geslacht.

Deze paragraaf mag dus niet meer enkel betrekking hebben conflicten die rijzen tussen afstamingsbanden die vastgesteld zijn ten aanzien van personen van hetzelfde geslacht maar moet ook rekening houden met het conflict dat kan rijzen tussen de vastgestelde afstamming ten aanzien van een vader en een meemoeder.

De paragraaf wordt daarom geherformuleerd zodat in geval van conflict tussen een afstamingsband vastgesteld van rechtswege en een erkenning, het recht toepasselijk op de van rechtswege vastgestelde afstamming bepaalt welk gevolg de erkenning er op heeft. In geval van conflict tussen meerdere afstammingsbanden van rechtswege of tussen meerdere erkennings, zal het conflict geregeld worden door het recht van de Staat waarmee het geval de nauwste banden heeft.

Kristien VAN VAERENBERGH (N-VA)
 Sophie DE WIT (N-VA)
 Goedele UYTTERSROOT (N-VA)
 Sonja BECQ (CD&V)
 Raf TERWINGEN (CD&V)
 Carina VAN CAUTER (Open Vld)
 Philippe GOFFIN (MR)
 Egbert LACHAERT (Open Vld)

Nr. 9 VAN MEVROUW ÖZEN

Art. 6/1 (*nieuw*)

In hoofdstuk 4 een artikel 6/1 invoegen, luidende:

"Art. 6/1. In artikel 335, § 1, tweede lid, van dezelfde wet worden de woorden "In geval van onenigheid of bij afwezigheid van keuze, draagt het kind de naam van de vader" vervangen door de woorden "In geval van onenigheid of bij afwezigheid van keuze draagt het kind een van de namen van zijn vader, gevolgd door een van de namen van zijn moeder"."

JUSTIFICATION

À l'article 62 du Code de droit international privé, qui détermine le droit applicable à la filiation, le facteur de rattachement applicable à la paternité et à la maternité s'applique également à la comaternité.

Cela implique que l'établissement et la contestation de la comaternité sont régis par le droit de l'État dont la coparente a la nationalité.

Le paragraphe 2 règle les éventuels conflits qui peuvent naître si la filiation est établie valablement à l'égard de plusieurs personnes de même sexe. L'essence de la comaternité est précisément que la filiation est établie à l'égard de plusieurs personnes du même sexe.

Ce paragraphe peut donc ne plus seulement concerner les conflits qui s'élèvent entre liens de filiation qui sont établis à l'égard de personnes de même sexe mais doit aussi tenir compte d'un conflit qui peut s'élever entre une filiation établie à l'égard d'un père et celle établie à l'égard d'une coparente.

Le paragraphe est dès lors reformulé de telle sorte qu'en cas de conflit entre un lien de filiation établi de plein droit et une reconnaissance, le droit applicable à la filiation établie de plein droit détermine quelle conséquence a la reconnaissance sur celle-ci. En cas de conflit entre plusieurs filiations de plein droit ou entre plusieurs reconnaissances, le conflit sera réglé par le droit de l'État avec lequel la situation présente les liens les plus étroits.

N° 9 DE MME ÖZEN

Art. 6/1 (*nouveau*)

Dans le chapitre 4, insérer un article 6/1, rédigé comme suit:

"Art. 6/1. Dans l'article 335, § 1er, alinéa 2, de la même loi, les mots "En cas désaccord ou en cas de d'absence de choix, l'enfant porte le nom de son père" sont remplacés par les mots "En cas de désaccord ou en cas d'absence de choix, l'enfant porte un des noms de son père suivi d'un des noms de sa mère"."

VERANTWOORDING

Bij onenigheid of als er geen keuze wordt gemaakt, geeft de wet voorrang aan de naam van de vader voor de kinderen van wie een dubbele afstamming vaststaat.

Zoals de Raad van State in zijn advies heeft onderstreept, is de gemaakte keuze niet in overeenstemming met het door het wetsontwerp bepaalde streefdoel, namelijk "de invloering van de gelijkheid tussen man en vrouw bij de wijze van naamsoverdracht". De thans bestaande ongelijke behandeling wordt dus niet weggewerkt.

De wet creëert opnieuw ongelijkheid door bij onenigheid tussen de partijen voorrang te geven aan de naam van de vader; aan deze discussie moet een einde worden gemaakt.

JUSTIFICATION

En cas de désaccord ou d'absence de choix, le projet de loi fait prévaloir le nom du père pour les enfants dont une double filiation est établie.

Comme le soulignait l'avis du Conseil d'État, l'option choisie ne permet pas à cet égard la réalisation poursuivie par le texte à savoir "instaurer une transmission égalitaire du nom entre l'homme et la femme". La discrimination existante actuellement n'est donc pas éliminée.

La loi crée une nouvelle discrimination en favorisant le nom du père en cas de désaccord des parties, il convient de mettre fin à cette discussion.

Özlem ÖZEN (PS)

Nr. 10 VAN MEVROUW **VAN CAUTER c.s.**

Art. 5

In het voorgestelde artikel 335ter, § 2, vierde lid, van het Burgerlijk Wetboek worden de woorden "325/3, 325/7 of 330" vervangen door de woorden "325/3, §§ 4 en 5, 325/7 §§ 3 en 4, of 330, §§ 3 en 4".

VERANTWOORDING

Ook hier moet verduidelijkt worden dat dit lid enkel toepasbaar is in de gevallen waar de vordering die de betwisting inwilligt, tegelijkertijd de vaststelling van de afstammingsband van de verzoeker met zich brengt. Een verwijzing naar de juiste paragrafen is nodig.

N° 10 DE MME **VAN CAUTER ET CONSORTS**

Art. 5

Dans l'article 335ter, § 2, alinéa 4, proposé du Code civil, les mots "325/3, 325/7 ou 330" sont remplacés par les mots "325/3, §§ 4 et 5, 325/7, §§ 3 et 4, ou 330, §§ 3 et 4".

JUSTIFICATION

Il y a lieu de préciser que cet alinéa n'est applicable que dans les cas où la décision faisant droit à l'action en contestation entraîne l'établissement de la filiation du demandeur. Il est nécessaire de se référer aux paragraphes corrects.

Nr. 11 VAN MEVROUW VAN CAUTER c.s.

Art. 2

De bepaling onder 2° vervangen als volgt:

“2° in paragraaf 3, vierde lid, worden de woorden “de artikelen 318 en 330” vervangen door de woorden “de artikelen 312, § 2, 318, §§ 5 en 6, of 330, §§ 3 en 4”.”

VERANTWOORDING

Paragraaf 3, vierde lid, regelt de naamgeving voor het geval van een wijziging van de afstamming ingevolge een vordering tot betwisting van de afstamming.

Wat de verwijzingen naar artikel 318 (betwisting van het vermoeden van vaderschap) en artikel 330 (betwisting van de erkenning) betreft, moet verduidelijkt worden dat dit lid enkel toepasselijk is in de gevallen waar de beslissing die de betwisting inwilligt, tegelijkertijd de vaststelling van de afstamingsband van de verzoeker met zich brengt. Daarbij moet ook rekening worden gehouden met de mogelijkheid van betwisting van het vaderschap door de meemoeder, hetgeen voorzien is in amendement nr. 8.

Carina VAN CAUTER (Open Vld)
 Egbert LACHAERT (Open Vld)
 Kristien VAN VAERENBERGH (N-VA)
 Sophie DE WIT (N-VA)
 Goedele UYTTERSOPROT (N-VA)
 Sonja BECQ (CD&V)
 Raf TERWINGEN (CD&V)
 Philippe GOFFIN (MR)

Nr. 12 VAN MEVROUW BECQ c.s. Art. 4/1 (*nieuw*)**In hoofdstuk 3 een artikel 4/1 invoegen, luidende:**

“Art. 4/1. In de wet van 5 mei 2014 houdende de vaststelling van de afstamming van de meemoeder, een artikel 5/1 invoegen, luidende:

“Art. 5/1. In artikel 318 van hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wet van 1 juli 2006 en gewijzigd bij de wet van 27 december 2006 en bij de wet van 30 juli 2013, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

N° 11 DE MME VAN CAUTER ET CONSORTS

Art. 2

Remplacer le 2° par ce qui suit:

“2° dans le paragraphe 3, alinéa 4, les mots “des articles 318 et 330” par les mots “des articles 312, § 2, 318, §§ 5 et 6, ou 330, §§ 3 et 4”.

JUSTIFICATION

Le paragraphe 3, alinéa 4, règle l’attribution du nom dans le cas d’une modification de la filiation à la suite d’une action en contestation de la filiation.

En ce qui concerne les références à l’article 318 (contestation de la présomption de paternité) et à l’article 330 (contestation de la reconnaissance), il y a lieu de préciser que cet alinéa n’est applicable que dans les cas où la décision faisant droit à l’action en contestation entraîne l’établissement de la filiation du demandeur. Dans ce cas, il faut aussi tenir compte de la possibilité de contestation de la paternité par la coparente, ce qui est prévu par l’amendement n° 8.

N° 12 DE MME BECQ ET CONSORTS Art. 4/1 (*nouveau*)**Dans le chapitre 3, insérer un article 4/1, rédigé comme suit:**

“Art. 4/1. Dans la loi du 5 mai 2014 portant l’établissement de la filiation de la coparente, insérer un article 5/1 rédigé comme suit:

“Art. 5/1. À l’article 318 du même Code, remplacé par la loi du 1er juillet 2006 et modifié par la loi du 27 décembre 2006 et par la loi du 30 juillet 2013, les modifications suivantes sont apportées:

1° in paragraaf 1, eerste lid, worden de woorden “en de persoon die het vaderschap van het kind opeist” vervangen door de woorden “, de man die het vaderschap van het kind opeist en de vrouw die het meemoederschap van het kind opeist”;

2° paragraaf 2, eerste lid, wordt aangevuld met de volgende zin:

“De vordering van de vrouw die het meemoederschap van het kind opeist, moet worden ingesteld binnen een jaar na de ontdekking van het feit dat zij heeft toegestemd in de verwekking overeenkomstig de wet 6 van juli 2007 betreffende de medisch begeleide voortplanting en de bestemming van de overtallige embryo’s en de gameten en de verwekking het gevolg kan zijn van die daad.”;

3° het artikel wordt aangevuld met een paragraaf 6, luidende als volgt:

“§ 6. De vordering tot betwisting die wordt ingesteld door de vrouw die het meemoederschap van het kind opeist, is maar gegrond als bewezen wordt dat zij overeenkomstig artikel 7 van de wet 6 van juli 2007 betreffende de medisch begeleide voortplanting en de bestemming van de overtallige embryo’s en de gameten heeft toegestemd tot medisch begeleide voortplanting en de verwekking van het kind hiervan het gevolg kan zijn. De beslissing welke die vordering tot betwisting inwilligt, brengt van rechtswege de vaststelling van een afstammingsband van de verzoeker met zich. De familierechtbank gaat na of aan de voorwaarden van artikel 332quinquies, §§ 1, 1/1, 2 en 4 is voldaan. In ontkennend geval wordt de vordering afgewezen.””

VERANTWOORDING

De wet van 5 mei 2014 houdende de vaststelling van de afstamming van de meemoeder, heeft wat de betwistingsmogelijkheden betreft bepaald dat de persoon die het vaderschap van het kind opeist, het meemoederschap kan betwisten.

Er is evenwel niet voorzien dat de persoon die het meemoederschap van het kind opeist, het vaderschap kan betwisten.

Teneinde een mogelijk discriminatie te vermijden, wordt nu ook de mogelijkheid ingevoerd voor de vermeende meemoeder om het vaderschap te betwisten.

Deze betwistingsmogelijkheid is gebaseerd op de betwisting van het meemoederschap door de vermeende meemoeder bepaald in artikel 325/3 van het Burgerlijk Wetboek zoals ingevoerd door de wet van 5 mei 2014.

1° dans le paragraphe 1er, alinéa 1er, les mots “et par la personne qui revendique la paternité de l’enfant” sont remplacés par les mots “, l’homme qui revendique la paternité de l’enfant et par la femme qui revendique la comaternité de l’enfant”;

2° le paragraphe 2, alinéa 1er, est complété par la phrase suivante:

“L’action de la femme qui revendique la comaternité doit être intentée dans l’année de la découverte du fait qu’elle a consenti à la conception, conformément à la loi du 6 juillet 2007 relative à la procréation médicalement assistée et à la destination des embryons surnuméraires et des gamètes, et que la conception peut être la conséquence de cet acte.”;

3° l’article est complété par un paragraphe 6 rédigé comme suit:

“§ 6. La demande en contestation introduite par la femme qui revendique la comaternité de l’enfant n’est fondée que s’il est prouvé que conformément à l’article 7 de la loi du 6 juillet 2007 relative à la procréation médicalement assistée et à la destination des embryons surnuméraires et des gamètes, elle a consenti à la procréation médicalement assistée, et que la conception de l’enfant peut en être la conséquence. La décision faisant droit à cette action en contestation entraîne de plein droit l’établissement de la filiation du demandeur. Le tribunal de la famille vérifie que les conditions de l’article 332quinquies, §§ 1er, 1/1, 2 et 4, sont respectées. À défaut, l’action est rejetée.””

JUSTIFICATION

La loi du 5 mai 2014 portant établissement de la filiation de la coparente, a prévu en ce qui concerne les possibilités de contestation, que la personne qui revendique la paternité de l’enfant, peut contester la comaternité.

Il n'est toutefois pas prévu que la personne qui revendique la comaternité, puisse contester la paternité.

Afin d'éviter une éventuelle discrimination, la possibilité pour la prétendue coparente de contester la paternité est maintenant également prévue.

Cette possibilité de contestation est basée sur la contestation de la comaternité par la prétendue coparente tel que prévu à l'article 325/3 du Code civil introduit par la loi du 5 mai 2014.

Nr. 13 VAN MEVROUW BECQ c.s.

Art. 6

In het voorgestelde artikel 12, § 1, de woorden “of bij verklaring van de langstlevende ouder of adoptant van het kind, ingeval van vooroverlijden van de andere ouder of adoptant,” invoegen tussen de woorden “bij een gemeenschappelijke verklaring” en de woorden “bij de ambtenaar van de burgerlijke stand.”.

VERANTWOORDING

Dit amendement strekt ertoe ook de naam van minderjarige kinderen te kunnen wijzigen waarvan een van de ouders reeds is overleden op het tijdstip waarop de verklaring kan worden afgelegd. Hierdoor wordt vermeden dat deze minderjarige kinderen niet op een andere wijze worden behandeld dan minderjarige kinderen van wie beide ouders wel nog in leven zijn.

Concreet zal de langstlevende ouder of adoptant van het minderjarige kind bij de ambtenaar van de burgerlijke stand een vraag tot aanpassing van de naam van het kind kunnen vragen overeenkomstig de bepalingen van deze wet.

Nr. 14 VAN MEVROUW BECQ c.s.

Art. 4/3 (nieuw)

In hoofdstuk 3 een artikel 4/3 invoegen, luidende:

“Art. 4/3. Artikel 23 van de wet van 5 mei 2014 tot vaststelling van de afstamming van de meemoeder wordt vervangen als volgt:

“Art. 23. Artikel 328bis van het Burgerlijk Wetboek, ingevoegd bij de wet van 27 december 2006, wordt vervangen als volgt:

“Art. 328bis. De vorderingen bedoeld in de artikelen 318 en 325/3 kunnen voor de geboorte ingesteld worden door de man die het vaderschap van het kind opeist en de vrouw die het meemoederschap opeist.

De vordering bedoeld in artikel 325/4 kan voor de geboorte ingesteld worden door de vrouw die het meemoederschap van het kind opeist.”

De vordering bedoeld in artikel 329bis kan voor de geboorte ingesteld worden door de man die het vaderschap van het kind opeist.”

N° 13 DE MME BECQ ET CONSORTS

Art. 6

Dans l'article 12, § 1er, proposer, entre les mots “par déclaration conjointe” et les mots “à l'officier de l'état civil”, les mots “, ou par déclaration du parent ou de l'adoptant survivant de l'enfant en cas de prédécès de l'autre parent ou adoptant.”.

JUSTIFICATION

Le présent amendement tend à permettre de modifier également le nom des enfants mineurs dont l'un des parents est déjà décédé au moment où la déclaration peut être faite. On évite ainsi que ces enfants mineurs soient traités différemment d'autres enfants mineurs dont les deux parents sont toujours en vie.

Concrètement, le parent ou l'adoptant survivant de l'enfant mineur pourra demander à l'officier de l'état civil de modifier le nom de l'enfant conformément aux dispositions de la loi à l'examen.

N° 14 DE MME BECQ ET CONSORTS

Art. 4/3 (nouveau)

Dans le chapitre 3, insérer un article 4/3 rédigé comme suit:

“Art. 4/3. L'article 23 de la loi du 5 mai 2014 portant établissement de la filiation de coparenté est remplacé par ce qui suit:

“Art. 23. L'article 328bis du Code civil, inséré par la loi du 27 décembre 2006, est remplacé par ce qui suit:

“Art. 328bis. Les actions visées aux articles 318 et 325/3 peuvent être intentées avant la naissance par l'homme qui revendique la paternité de l'enfant et par la femme qui revendique la comaternité de l'enfant

L'action visée à l'article 325/4 peut être intentée, avant la naissance, par la femme qui revendique la comaternité de l'enfant.”

L'action visée à l'article 329bis peut être intentée, avant la naissance, par l'homme qui revendique la parenté de l'enfant.”

VERANTWOORDING

Ingevolge de invoering van de mogelijke betwisting van het vaderschap door de meemoeder, moet ook artikel 328bis aangepast worden zodat ook de vordering van de meemoeder vóór de geboorte van het kind kan ingesteld worden.

Nr. 15 VAN MEVROUW BECQ c.s.

Art. 4/4 (nieuw)

In hoofdstuk 3 een artikel 4/4 invoegen, luidende:

"Art. 4/4. In dezelfde wet wordt een artikel 24/1 ingevoegd, luidende:

"Art. 24/1. In artikel 330 van hetzelfde Wetboek, vervangen bij de wet van 1 juli 2006 en gewijzigd bij de wet van 27 december 2006 en bij de wet van 30 juli 2013 worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1, eerste lid, worden de woorden "en de man die het vaderschap van het kind opeist" vervangen door de woorden ", de man die het vaderschap van het kind opeist en de vrouw die het meemoederschap van het kind opeist";

2° in paragraaf 1, vierde lid, worden de woorden "de afstamming" vervangen door de woorden "het vaderschap of moederschap";

3° paragraaf 1, vierde lid, wordt aangevuld met de volgende zin: "De vordering van de vrouw die het meemoederschap van het kind opeist, moet worden ingesteld binnen een jaar na de ontdekking van het feit dat zij heeft toegestemd in de verwekking overeenkomstig de wet 6 van juli 2007 betreffende de medisch begeleide voortplanting en de bestemming van de overtallige embryo's en de gameten en de verwekking het gevolg kan zijn van die daad.";

4° het artikel wordt aangevuld met een paragraaf 4, luidende als volgt:

"§ 4. De vordering tot betwisting die wordt ingesteld door de vrouw die het meemoederschap van het kind opeist, is maar gegrond als bewezen wordt dat zij overeenkomstig artikel 7 van de wet 6 van juli 2007 betreffende de medisch begeleide voortplanting en de bestemming van de overtallige embryo's en de gameten heeft toegestemd tot medisch begeleide voortplanting en de verwekking van het kind hiervan het gevolg kan

JUSTIFICATION

Suite à l'introduction de la possibilité pour la coparente de contester la paternité, l'article 328bis doit également être adapté de telle sorte que l'action de la coparente puisse être introduite avant la naissance.

N° 15 DE MME BECQ ET CONSORTS

Art. 4/4 (nouveau)

Dans le chapitre 3, insérer un article 4/4 rédigé comme suit:

"Art. 4/4. Dans la même loi, il est inséré un article 24/1 rédigé comme suit:

"Art. 24/1. À l'article 330 du même Code, remplacé par la loi du 1er juillet 2006 et modifié par la loi du 27 décembre 2006 et par la loi du 30 juillet 2013, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans le paragraphe 1er, alinéa 1er, les mots "et l'homme qui revendique la paternité de l'enfant" sont remplacés par les mots ", l'homme qui revendique la paternité de l'enfant et par la femme qui revendique la comaternité de l'enfant";

2° dans le paragraphe 1er, alinéa 4, les mots "la filiation" sont remplacés par les mots "la paternité ou la maternité";

3° le paragraphe 1er, alinéa 4, est complété par la phrase suivante: L'action de la femme qui revendique la comaternité doit être intentée dans l'année de la découverte du fait qu'elle a consenti à la conception, conformément à la loi du 6 juillet 2007 relative à la procréation médicalement assistée et à la destination des embryons surnuméraires et des gamètes, et que la conception peut être la conséquence de cet acte.;";

4° l'article est complété par le paragraphe 4 rédigé comme suit:

"§ 4. La demande en contestation introduite par la femme qui revendique la comaternité de l'enfant n'est fondée que si il est prouvé que conformément à l'article 7 de la loi du 6 juillet 2007 relative à la procréation médicalement assistée et à la destination des embryons surnuméraires et des gamètes, elle a consenti à la procréation médicalement assistée, et que la conception de l'enfant peut en être la conséquence. La décision

zijn. De beslissing welke die vordering tot betwisting inwilligt, brengt van rechtswege de vaststelling van een afstammingsband van de verzoeker met zich. De familierechtbank gaat na of aan de voorwaarden van artikel 332quinquies, §§ 1, 1/1, 2 en 4 is voldaan. In ontkennend geval wordt de vordering afgewezen.”

VERANTWOORDING

Ook de erkenning door de vader moet betwist kunnen worden door de vermeende meemoeder.

Deze betwistingsmogelijkheid is gebaseerd op de betwisting van het meemoederschap door de vermeende meemoeder zoals voorzien in artikel 325/7 van het Burgerlijk Wetboek zoals ingevoerd door de wet van 5 mei 2014.

Nr. 16 VAN MEVROUW BECQ c.s.

Art. 6

In het voorgestelde artikel 12, § 3, tweede lid, van de wet van 8 mei 2014 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek met het oog op de invoering van de gelijkheid tussen mannen en vrouwen bij de wijze van naamsoverdracht aan het kind en aan de geadopteerde worden de woorden “318, 325/3, 325/7 of 330” vervangen door de woorden “318, §§ 5 en 6, 325/3, §§ 4 en 5, 325/7 §§ 3 en 4, of 330, §§ 3 en 4”.

VERANTWOORDING

Ook hier moet verduidelijkt worden dat dit lid enkel toepasbaar is in de gevallen waar de vordering die de betwisting inwilligt, tegelijkertijd de vaststelling van de afstammingsband van de verzoeker met zich brengt. Een verwijzing naar de juiste paragrafen is nodig.

faisant droit à cette action en contestation entraîne de plein droit l'établissement de la filiation du demandeur. Le tribunal de la famille vérifie que les conditions de l'article 332quinquies, §§ 1er, 1/1, 2 et 4, sont respectées. À défaut, l'action est rejetée.”

JUSTIFICATION

La reconnaissance par le père doit également pouvoir être contestée par la prétendue coparente.

Cette possibilité de contestation est basée sur la contestation de la comaternité par la prétendue coparente tel que prévu à l'article 325/7 du Code civil introduit par la loi du 5 mai 2014.

N° 16 DE MME BECQ ET CONSORTS

Art. 6

Dans l'article 12, § 3, deuxième alinéa, de la loi du 8 mai 2014 modifiant le Code civil en vue d'instaurer l'égalité de l'homme et de la femme dans le mode de transmission du nom à l'enfant et à l'adopté les mots "318, 325/3, 325/7 ou 330" sont remplacés par les mots "318, §§ 5 et 6, 325/3, §§ 4 et 5, 325/7, §§ 3 et 4, ou 330, §§ 3 et 4".

JUSTIFICATION

Il y a lieu de préciser que cet alinéa n'est applicable que dans les cas où la décision faisant droit à l'action en contestation entraîne l'établissement de la filiation du demandeur. Il est nécessaire de se référer aux paragraphes corrects.

Nr. 17 VAN MEVROUW BECQ c.s.

Art. 5/1 (*nieuw*)

In hoofdstuk 4 wordt een artikel 5/1 ingevoegd, luidend als volgt:

"Art. 5/1. In artikel 2 van de wet van 8 mei 2014 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek met het oog op de invoering van de gelijkheid tussen mannen en vrouwen bij de wijze van naamsoverdracht aan het kind en aan de geadopteerde, worden in het voorgestelde artikel 335, § 3, vierde lid, de woorden "door de vader en de moeder, met inachtneming van de in § 1 vervatte regels" vervangen door de woorden "door de ouders, met inachtneming van de in § 1 of artikel 335ter bedoelde regels".

VERANTWOORDING

Wijziging van artikel 335 van het BW door de invoering van de mogelijkheid tot betwisting van het vaderschap door de meemoeder.

Sonja BECQ (CD&V)
Raf TERWINGEN (CD&V)
Goedele UYTTERSROOT (N-VA)
Kristien VAN VAERENBERGH (N-VA)
Sophie de WIT (N-VA)
Carina VAN CAUTER (Open Vld)
Egbert LACHAERT (Open Vld)
Philippe GOFFIN (MR)

N° 17 DE MME BECQ ET CONSORTS

Art. 5/1 (*nouveau*)

Dans le chapitre 4, il est inséré un article 5/1, rédigé comme suit:

"Art. 5/1. Dans l'article 2 de la loi du 8 mai 2014 modifiant le Code civil en vue d'instaurer l'égalité de l'homme et de la femme dans le mode de transmission du nom à l'enfant et à l'adopté, à l'article 335, § 3, alinéa 4, proposé, les mots "par les père et mère, selon les règles énoncées au § 1er, sont remplacés par les mots "par les parents selon les règles énoncées au § 1er ou à l'article 335ter, § 1er".

JUSTIFICATION

Modification de l'article 335 du Code civil suite à l'introduction de la possibilité de contestation de la paternité par la coparente.